

POSTANOWIENIE

14 marca 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Marcin Łochowski

na posiedzeniu niejawnym 14 marca 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa syndyka masy upadłości Bank spółki akcyjnej w W.
przeciwko M. P.
o zapłatę,
na skutek skargi kasacyjnej M. P.
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z 8 czerwca 2022 r., I ACa 231/21,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. przyznaje rady prawnemu K. S. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Krakowie 4050 złotych, w tym podatek VAT, kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Pozwany M. P. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 8 czerwca 2022 r., zaskarżając ten wyrok w całości, wnosząc o uchylenie wyroku w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Krakowie celem umożliwienia pozwanemu uczestnictwa w rozprawie.

We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na wszystkie cztery przyczyny kasacyjne.

Po pierwsze, według powoda, w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne: Czy brak posiadania sprzętu umożliwiającego udział w rozprawie *online* stanowi przeszkodę, której nie można przezwyciężyć w reżimie przewidzianym przez art. 15zys¹ ust. 1 ustawy z dnia 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (dalej: „ustawa COVID-19”), ergo, czy pozwany w trakcie obowiązywania powołanej ustawy miał obowiązek posiadania sprzętu umożliwiającego mu udział w rozprawie zdalnej, a jeśli tak to na jakiej podstawie?

Po drugie, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów – art. 91 ustawy COVID-19 przez jednoznaczne określenie czy ów przepis jednoznacznie wyłącza stosowanie art. 214¹ § 1 k.p.c.

Po trzecie, w sprawie zachodzi nieważność postępowania wywołana pominięciem przez Sąd przepisów obowiązujących w trakcie pandemii, wyłączających obowiązek przedkładania zwolnień lekarskich wystawionych przez lekarza sądowego, skutkiem czego doszło do braku uznania przez Sąd „tradycyjnych” zwolnień lekarskich przesłanych przez pozwanego i w efekcie uniemożliwienie pozwanemu udziału w rozprawie, co pozbawiło pozwanego możliwości obrony jego praw w postępowaniu, tj. spełnienia się przesłanki z art. 379 pkt 5 k.p.c.

Po czwarte, skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona z uwagi na oczywisty błąd Sądu pierwszej instancji uniemożliwiający pozwanemu obronę swych praw, co skutkować powinno nieważnością postępowania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Po pierwsze, istotnym zagadnieniem prawnym w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie, którego wyjaśnienie może przyczynić się do rozwoju prawa. Zagadnienie prawne powinno, przede wszystkim, być sformułowane w oparciu o okoliczności mieszczące się w stanie faktycznym sprawy wynikającym z dokonanych przez sąd ustaleń (postanowienie SN z 7 czerwca 2001 r., III CZP 33/01), a jednocześnie być przedstawione w sposób ogólny i abstrakcyjny tak, aby umożliwić Sądowi Najwyższemu udzielenie uniwersalnej odpowiedzi, niesprowadzającej się do samej subsumpcji i rozstrzygnięcia konkretnego sporu (zob. postanowienia SN: z 15 października 2002 r., III CZP 66/02; z 22 października 2002 r., III CZP 64/02; z 5 grudnia 2008 r., III CZP 119/08).

Nie sposób dostrzec związku przedstawionego zagadnienia z rozstrzygnięciem sprawy. Niezależnie od tego, że zagadnienie to odnosi się do postępowania przed Sądem pierwszej instancji, należy zwrócić uwagę, że – jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku – pozwany mógł uczestniczyć w rozprawie osobiście. Zatem kwestia posiadania przez niego urządzeń umożliwiających przeprowadzenie posiedzenia zdalnego pozostaje bez znaczenia, skoro takie posiedzenie nie było jedyną możliwością zajęcia stanowiska w sprawie i obrony swoich racji.

Po drugie, oparcie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na potrzebie wykładni przepisów prawa budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) wymaga wykazania, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, jest przedmiotem rozbieżnej wykładni w orzecznictwie i na czym rozbieżność ta polega, co wymaga przytoczenia orzeczeń sądów wydanych w takich samych lub istotnie zbliżonych stanach faktycznych, względnie, jaki konkretny przepis prawa, zastosowany w danej sprawie, wymaga interpretacji ze strony Sądu Najwyższego, z czego potrzeba ta wynika i z jakich powodów dotychczasowy dorobek doktryny i orzecznictwa jest w tej mierze niewystarczający (zob. np. postanowienia SN: z 15

października 2002 r., II CZ 102/02; z 29 lipca 2015 r., I CSK 980/14; z 19 czerwca 2018 r., IV CSK 56/18).

Skarżący nie przytoczył żadnych orzeczeń, które potwierdzałyby sygnalizowaną w skardze rozbieżność w orzecznictwie. Nie wskazał również na dotyczące tej kwestii wypowiedzi doktryny, ani nie przedstawił możliwych rozbieżnych interpretacji prawnych i racji stojących za każdą z nich. Nie można więc uznać, że ta przyczyna kasacyjna została przez skarżącego w przekonujący sposób uzasadniona.

Po trzecie, nieważność postępowania jest wprawdzie uchybieniem procesowym, które Sąd Najwyższy przy rozpoznaniu skargi kasacyjnej bierze pod uwagę z urzędu w granicach zaskarżenia (art. 398¹³ § 1 k.p.c.) i jest też przesłanką przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.), ale w orzecznictwie Sądu Najwyższego jednolicie przyjmuje się, że w obu przypadkach chodzi o nieważność postępowania przed Sądem drugiej instancji, nie zaś przed Sądem pierwszej instancji (zob. postanowienie SN z 7 maja 2009 r., II CSK 80/09).

Skarżący powołując się natomiast na nieważność postępowania, odwołuje się jedynie do uchybień w postępowaniu pierwszoinstancyjnym.

Po czwarte, skarżący w kontekście oczywistej zasadności przytacza jedynie przepisy postępowania, sprecyzowane w podstawach skargi. Jednak zgodnie z art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c. skargę kasacyjną można oprzeć na naruszeniu przepisów postępowania, jeżeli uchybienie to mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, który ocenia się przez odniesienie konkretnego rozstrzygnięcia do podstawy materialnoprawnej orzeczenia co do istoty sprawy (zob. m.in. postanowienia SN: z 16 kwietnia 2019 r., I PK 115/18; z 21 grudnia 2021 r., IV CSK 615/21; z 31 sierpnia 2022 r., I CSK 3676/22; z 25 października 2023 r., I CSK 3037/23). Oczywista zasadność skargi determinuje więc konieczność uchylenia zaskarżonego orzeczenia, wynikającą z naruszenia przepisów prawa materialnego. Zatem oparcie argumentacji wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania tylko na naruszeniu przepisów postępowania – w przypadku zaskarżenia orzeczenia co do istoty sprawy – jest niewystarczające, nie pozwala bowiem na stwierdzenie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Poza tym przesłanki nieważności postępowania (art. 398⁹ § 1 pkt 3 k.p.c.) i oczywistej zasadności skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) są odrębnymi przyczynami kasacyjnymi. Nie jest więc możliwe uznanie, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona ze względu na nieważność postępowania.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 1 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Ponadto Sąd Najwyższy na podstawie § 8 pkt 6 w zw. z § 16 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu, a także § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 4 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych – mając na uwadze wyroki Trybunału Konstytucyjnego z 23 kwietnia 2020 r., SK 66/19; z 20 grudnia 2022 r., SK 78/21, i z 19 kwietnia 2023 r., SK 85/22 – przyznał radcy prawnemu K. S. 4050 zł, w tym podatek VAT, kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej pozwanemu z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.

[SOP]

[ał]